

Гс

6(26)•2016

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

найважливіший елемент країни

Як зробити українські міста заможними та комфортними?

СТРАТЕГІЯ Є. ЯК ТЕПЕР ЗДОБУВАТИ ТАКТИЧНІ ПЕРЕМОГИ?

26 лютого 2016 року Президент Порошенко підписав указ про сприяння розвитку громадянського суспільства, яким була затверджена Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 роки.

Ця Стратегія стала результатом роботи багатьох громадських та державних експертів. Вона пройшла десятки обговорень на засіданнях робочих груп та публічних заходах і була підписана главою держави. У Стратегію було включено кроки, які потрібно зробити, щоб створити сприятливий «клімат» для громадських і благодійних організацій та посилити їхню спроможність до позитивних змін у країні.

І тут виникає закономірне питання: стратегія є, але що ж буде далі? Відповідь на це питання залежить від самих громадських активістів.

Ми можемо відсторонитись та чекати, доки державні службовці самі будуть реалізовувати цей указ. Тоді є високі ризики, що ми отримаємо просто чергову декларацію, яка так і залишиться на папері, або виконання, котре погіршить умови для громадських ініціатив.

Тому насправді маємо лише один правильний варіант – активно долучатись та впливати на реалізацію Стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства. І тут робота знайдеться всім.

Це і адвокація законодавчих гарантій права на мирні зібрання, місцеві референдуми та консультації з громадськістю. Це і запуск в Україні смс-благодійності. Це і розвиток соціального підприємництва та соціального замовлення.

Це створення координаційних рад розвитку громадянського суспільства при обласних державних адміністраціях та підготовка регіональних програм сприяння розвитку громадянського суспільства.

Це запровадження громадянської освіти в школах та університетах.

Це багато інших важливих і потрібних змін, які передбачені в Стратегії.

Проте без нас з вами цих змін не буде. Тому потрібно об'єднуватись та спільно працювати над їхньою реалізацією. Команда проекту USAID «Громадяни в дії» завжди відкрита до співпраці з іншими організаціями громадянського суспільства!

Головний редактор
«Громадянського суспільства»
Максим Лациба

ЯК ЗРОБИТИ УКРАЇНСЬКІ
МІСТА ЗАМОЖНИМИ ТА
КОМФОРТНИМИ?

ПРАВА ЛЮДИНИ

Свобода мирних
зібрань: міжнародний
досвід та українські
реалії..... 7

РОЗВИТОК

Перші 100 днів
у владі.....10

ВПЛИВАТИ ПО-НОВОМУ

Е-петиція – крок до діалогу між владою і громадянами. Як електронна демократія змінює українські міста..... 13

ЗАКОНОДАВСТВО

Як привести статут у відповідність до нового законодавства?..... 16

ІСТОРІЯ УСПІХУ

4

ПРОМЕТНЕУС – НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА МАЙБУТНЬОГО

МІСЦЕВА ДЕМОКРАТІЯ

Депутати місцевих
рад більше не можуть
приховувати свої
рішення.....19

МІСЦЕВА ДЕМОКРАТІЯ

12 рішень для
місцевої ради,
або як зробити своє
місто європейським..... 22

Суспільно-політичний альманах «Громадянське суспільство», 6 (26) 2016

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНА

Цей журнал став можливим завдяки підтримці Американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). УНЦПД несе повну відповідальність за зміст, який може не відображати поглядів USAID або Уряду Сполучених Штатів Америки.

Головний редактор: Максим Лациба
Випусковий редактор: Олександр Равчев
Адреса редакції: м.Київ, вул. Софіївська,18, оф.2.
тел. (044) 278-28-25, e-mail: ucipr@ucipr.org.ua

Журнал «Громадянське суспільство» видається Українським незалежним центром політичних досліджень в рамках проекту USAID «Громадяни в дії».

Видається на правах рукопису

PROMETHEUS – НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА МАЙБУТНЬОГО

Ноутбук замість парти, планшет замість конспекту і найкращі викладачі на власний вибір. Як українці створили громадський проект, що конкурує з Coursera.

Яніна Корнієнко,
журналістка
«Громадянського
суспільства»

На низьку якість державної освіти нарікає ледь не кожен другий українець. Недоліків безліч, а пропозицій до вирішення – одиниці. Сьогодні ми знаходимось на порозі освітньої революції на кшталт створення друкарської машинки XV ст. Трохи більше року тому в Україні стартували перші масові онлайн-курси Prometheus. Це громадський стартап, який дозволяє навчатися у найкращих викладачів світу онлайн, не витрачаючи на це жодних коштів. У проекту сьогодні вже більше 150 000 користувачів, і ця цифра зростає з кожним днем. Співзасновники проекту Іван Примаченко, Вікторія Примаченко та Олексій Молчановський роблять все можливе, щоб освіта стала доступною для кожного.

Як виникла ідея, що може змінити Україну?

Перші українські масові онлайн-курси Prometheus стартували більше року тому. На той час ніхто не вірив у можливість втілення цього задуму в життя, і всі відмовляли засновників витрачати на це час. Проте невелика група волонтерів без грошей, партнерів, обладнання та жодних допоміжних засобів створили Prometheus – проект, яким наразі користується 150 000 людей по всій Україні.

Спочатку Іван Примаченко займався проектом «Університет онлайн» – першим в Україні про-

ектом масових онлайн-курсів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Також разом з університетом вони робили перший курс по бренд-менеджменту, на який зареєструвалося 9 000 тисяч користувачів. Тоді в Івана виникла ідея створити Prometheus.

Над проектом працює 10-11 людей. У компетенцію співзасновників входять стратегічні питання, партнерство та методика створення курсу, відеовиробництво, фінанси і технічні питання. Також Prometheus має оператора-монтажера, розробника курсів, дизайнера і адміністратора курсів.

Більшість людей допомагає проекту просто безкоштовно: Києво-Могилянська школа журналістики надає свою студію і обладнання для зйомок, Microsoft Ukraine дозволяє використовувати свої сервери, більшість викладачів працює безкоштовно. Від початку існування проект не витратив на рекламу жодної копійки, і при цьому набрав таку велику кількість користувачів.

Prometheus неприбутковий проект. Доходи складають пожертви слухачів, продаж верифікованих сертифікатів і комерційне та некомерційне спонсорство. Верифікований сертифікат відрізняється від звичайного тим, що команда Prometheus перевірила особистість користувача за допомогою фото і документу, що засвідчує особу. Такі сертифікати надаються за окрему плату, яка змінюється залежно від

курсу. Зазвичай їх використовують для резюме або для просування на роботі. Завдяки комбінації цих трьох джерел прибутку проект планує вийти на більш-менш стійку модель фінансування.

Головне завдання проекту – змінити освіту в Україні, інтегруючи масові відкриті онлайн-курси в навчально-освітній процес університетів у форматі *blended education*. Онлайн-курси та класична освіта гармонійно доповнюють один одного. Для прогресивної роботи в майбутньому університети повинні інтегрувати курси в свої навчальні програми та ставати місцем для дискусій і практичної роботи. Співзасновники вважають, що коли вдасться охопити онлайн-навчанням 1 000 000 українців, а *blended education* хоча б 500 тисяч осіб, тоді можна буде сміливо сказати, що революція в освіті почалась.

Як створюються курси?

Керівники проекту особисто відбирають викладачів і формують курси за власною програмою. Вони знімають ті курси, які найбільш актуальні для українців і країни в цілому – це IT, підприємництво та громадянська освіта.

Головною проблемою проекту стало навіть не фінансування, а відбір викладачів. Україні буквально

бракує професіоналів. Якщо таких людей знаходять, то вони «розкидані» по різних куточках країни. Для того, щоб упевнитись, що це найкращий викладач, команда Prometheus спілкується з його колегами та студентами, збирає про нього відгуки. Далі викладач оцінює масштаби роботи та пропонує свій план курсу.

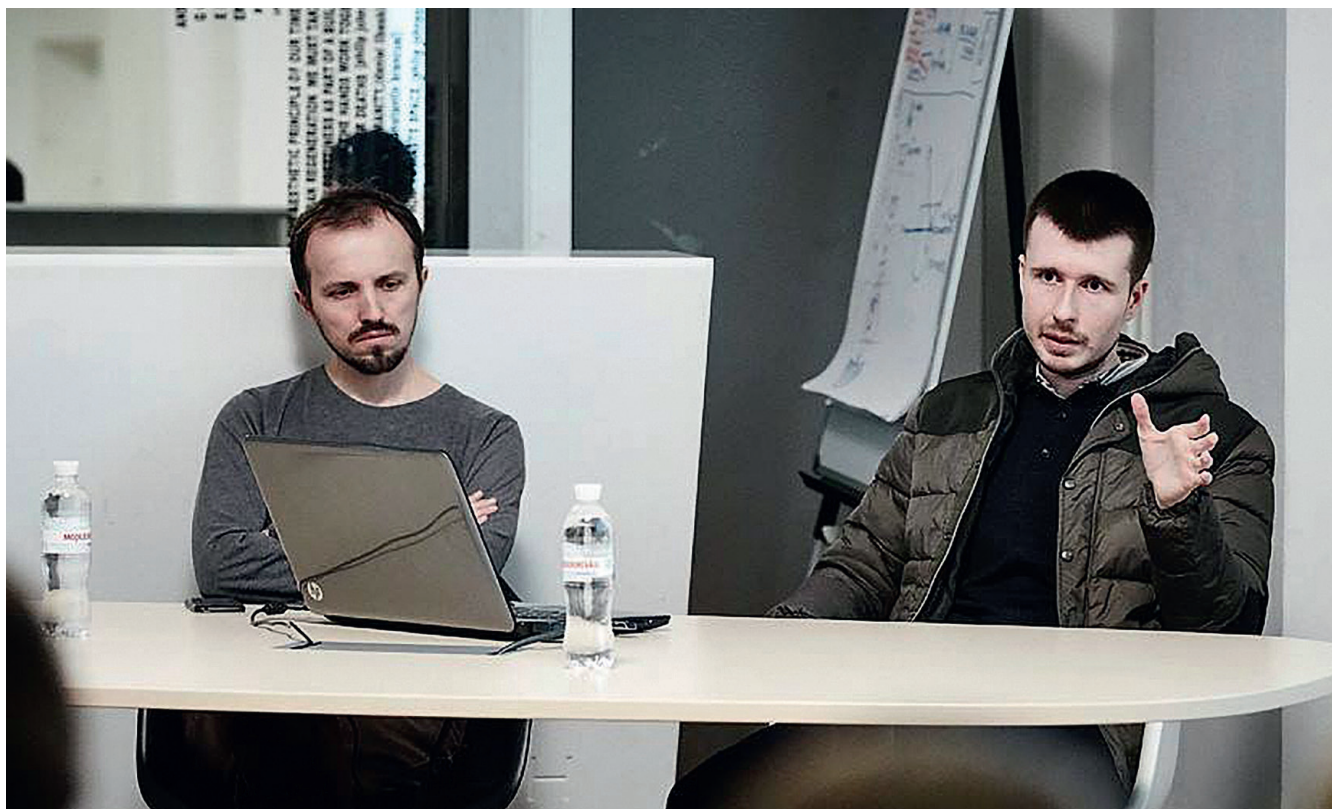
Робота над одним онлайн-курсом просто величезна. Оскільки курс складається з невеличких фрагментів, він значно відрізняється від звичайного академічного курсу. Викладачу необхідні мультимедійні матеріали, він має бути хорошим спікером та легко взаємодіяти з аудиторією. Розробка курсу в середньому займає 3-6 місяців. Людина швидко втрачає концентрацію, тож було визначено, що 7 хвилин – оптимальна **тривалість для відео онлайн-курсів**, яке люди додивляються до кінця. Крім того відео записується таким чином, що складається враження, ніби ви спілкуєтесь з викладачем один на один.

Про напрямки роботи Prometheus

Україна стала однією з перших країн у світі, яка запустила державний масовий онлайн-курс. На платформі Prometheus відкрита реєстрація на перший український державний масовий онлайн-курс

від Міністерства економічного розвитку і торгівлі «Державні закупівлі». Це онлайн-курс для навчання держслужбовців, спеціалістів-закупівельників, а також всіх, хто цікавиться як правильно проводити закупівлі та ефективно витрачати кошти платників податків. Найпершою країною в світі, котра запустила такий курс, була Великобританія. Тепер цю тенденцію підхопила Україна. Сьогодні можна сміливо сказати, що ми опинились серед світових лідерів у створенні державних масових онлайн-курсів.

Найкращим курсом з основ програмування у світі вважається курс CS50 Гарвардського університету. Про його легендарний статус свідчить те, що в 2015 році Єльський університет відмовився від власного вступного курсу програмування для першокурсників на користь використання CS50. Станом на 2015 рік офлайн-версія CS50 також є найпопулярнішим курсом за вибором в Гарвардському університеті. Тепер цей курс доступний і в Україні. Менш ніж за 2 місяці з моменту відкриття реєстрації на курс зареєструвалося більше 40000 слухачів. У перекладі CS50 брало участь більше 100 волонтерів з усіх міст і містечок України. Курс повністю перекладали, редагували та координували волонтери. Також це буде перший курс в рамках формату змішаної освіти.

Досить популярними є онлайн-курси «Бізнес-англійська» та «Психологія стресу та способи боротьби з ним». Оскільки володіння основами бізнес-англійської сьогодні є необхідним пунктом у багатьох резюме, курс спрямований на те, щоб допомогти вивчити ключову бізнес-лексику та деякі елементи граматики. Назва курсу «Психологія стресу та способи боротьби з ним» говорить сама за себе. Проходячи цей курс, можна дізнатися, як організовувати власну стабільність на рівні думок та почуттів та підтримувати життєву рівновагу.

Окрім окремих курсів, Prometheus запустив цикли курсів «Підприємництво» та «Громадянська освіта». Цикли курсів включають у себе декілька курсів, необхідних для освоєння тієї чи іншої сфери суспільства. Так, наприклад, цикл курсів з підприємництва включає такі курси: «Як створити стартап», «Бізнес-англійська», «Основи оподаткування в Україні», «Фінансовий менеджмент» та інші.

Не менш важливий напрям роботи, пов'язаний з **навчанням демобілізованих**. У кожного військовослужбовця виникає цілий ряд юридичних питань, з яким він не може розібратися самостійно. Які права у людини, яка йде служити і, при цьому, має роботу або кредит? Які вона має права у військовій частині та при поверненні додому? І так далі. Вектор роботи спрямований на те, щоб цикли курсів Prometheus були доступні для використання бійцями АТО та переселенцями. На Prometheus вже навчаються декілька бійців десантних бригад.

Про переваги онлайн-освіти

При впровадженні онлайн-курсів у навчальний процес університети почнуть перетворюватись в місця, де вчитимуть тому, чого не можна отримати онлайн: соціалізація, робота в команді, критичне мислення та ін. Для університетів онлайн-курси це хороший піар, а також значна економія коштів: курс

записується один раз і на довгий час. Це зручно і допоможе швидко розвиватись. Хороші викладачі та хороші університети ніколи не будуть замінені комп'ютером, а онлайн-курси небезпечні лише для фейкових вишів та поганих фахівців. Тому формат «змішаного навчання» – основне завдання проекту сьогодні.

Крім того людина, котра отримала сертифікат про проходження певного онлайн-курсу, має значні переваги на ринку праці. Це дає можливість постійно підвищувати свою кваліфікацію. Довіра до масових онлайн-курсів значно зростає, адже роботодавець може особисто перевірити, чи дійсно курс, сертифікат про проходження якого покаже кандидат на роботу, є корисним та несе професійну цінність.

Кожна країна повинна мати хорошу систему освіти, й Україна не виняток. Масові онлайн-курси поки не є основним інструментом освіти, проте уже створюють конкурентне середовище, без якого неможливий прогрес.

СВОБОДА МИРНИХ ЗІБРАНЬ: міжнародний досвід та українські реалії

В Україні котрий рік поспіль точаться дискусії щодо того, чи потрібен спеціальний закон, який регулюватиме мирні зібрання. Свою думку про це вже двічі висловив Європейський суд з прав людини в справах «Веренцов проти України» та «Шмушкович проти України». Суд констатував порушення права на мирні збори та необхідність їхнього законодавчого врегулювання.

**Марина
Говорухіна,**
Українська Гельсінська
спілка з прав людини.

На ухваленні спеціального закону наполягали такі правозахисні організації, як Українська Гельсінська спілка з прав людини та Харківська правозахисна група.

Щоправда противники спеціального закону стверджують, що Конституція (ст. 39) вже регулює всі норми, пов'язані з правом громадян мирно збиратися. Проте незаконні заборони досі мають місце, незалежно від того, хто перебуває при владі.

Чому закон потрібен?

Прихильники існування закону стверджують: потрібно встановити чіткі «правила гри». І держава, і громадяни мають знати відповідь на наступні запитання: Коли саме суд має право забороняти зібрання і на яких підставах? Чи мають учасники попереджати владу про мирне зібрання? Якщо так, то за який час? Як держава має охороняти учасників мирних зібрань? Як регулюються спонтанні зібрання та контрзібрання? На всі ці питання відповідей в Конституції немає. Відповідно, влада може діяти на власний розсуд, чим дуже часто і користується.

Чому закон не потрібен?

«В інших країнах теж немає спеціального закону, і там всі без нього чудово живуть і мітингують. В Росії, наприклад», – зазначають противники закону. І тривалий час цей аргумент здавався дуже переконливим через нестачу інформації про ситуацію в сфері свободи мирних зібрань в інших країнах світу.

Чи існує закон в інших країнах?

Тож давайте розглянемо, як регулюється право на свободу мирних зібрань в інших країнах. Відповідь на це питання дає останнє дослідження* Консультативної Місії Європейського союзу.

Експерти дослідили 39 країн, серед яких є представники ЄС та США. З них у 22-х країнах існує спеціальне законодавство, що регулює сферу мирних зібрань та встановлює чіткі правила для мітингувальників і держави. І встановлює строк для повідомлення про зібрання.

Саме строк для повідомлення, на думку опонентів закону, є однією з його найстрашніших вад.

- Країни, де повідомлення про мирне зібрання подається менш ніж за 48 годин
- Країни, де повідомлення про мирне зібрання подається за 48 годин
- Країни, де повідомлення про мирне зібрання подається більше ніж за 48 годин

Обов'язкове завчасне повідомлення влади про проведення заходу, переконані вони, є неприпустимим. Нагадаємо, що в низці законопроектів йшлося про обов'язкове попередження про зібрання за 48 годин у випадку, якщо це не є спонтанним зібранням.

То як же це питання вирішується в інших країнах?

Країни, де повідомлення про мирне зібрання подається за 48 годин (як пропонувалося в Україні)

Німеччина – організатор подає повідомлення не пізніше, ніж за 2

дні перед публічним оголошенням про проведення зібрання.

Болгарія – не пізніше, ніж за 48 годин перед початком зібрань або зборів.

Греція – не пізніше 48 годин.

Португалія – за 2 дні перед проведенням заходу.

Мальта – не раніше, ніж за 8 днів, та не пізніше, ніж за 48 годин перед проведенням зібрання.

Країни, де повідомлення про мирне зібрання подається менш ніж за 48 годин

В Австрії попередження має бути здійснено за 24 години. Про спонтанні, одиночні зібрання чи контрзібрання нічого не зазначено.

Фінляндія – не пізніше, ніж за 6 годин перед початком зібрання.

Країни, де повідомлення про мирне зібрання подається більше ніж за 48 годин

Хорватія – повідомлення необхідно надати за 5 днів перед проведенням мирного зібрання та громадського протесту, але «у випадку окремих обґрунтованих причин – не пізніше 48 годин перед початком проведення мирного зібрання та громадського протесту».

Чехія – повідомлення необхідно надати не пізніше, ніж за 5 днів перед очікуваною датою проведення зібрання. У певних випадках припускається надання повідомлення у коротший термін.

Естонія – не пізніше 4 робочих днів, але не раніше, ніж 3 місяці перед днем проведення зібрання.

Франція – закону не існує, проте є Закон-декрет, за яким потрібно повідомляти не пізніше, ніж за 3 дні, та не раніше, ніж за 15 днів перед датою проведення демонстрації або зібрання.

Угорщина – попереднє повідомлення подається компетентному поліцейському органу за місцем проведення заходу не пізніше 3 днів перед запланованою датою.

Латвія – не пізніше, ніж за три робочі дні перед проведенням відповідної події, але якщо подія пов'язана із перериванням руху транспорту – не пізніше, ніж за сім робочих днів перед проведенням заходу.

Литва – не пізніше, ніж за 5 робочих днів перед проведенням запланованого зібрання.

Румунія – не пізніше, ніж за 3 дні перед проведенням.

Словаччина – не пізніше, ніж за 5 днів перед проведенням зібрання.

Іспанія – не раніше, ніж за 30, та не пізніше, ніж за 10 календарних днів перед проведенням зібрання. За наявності надзвичайних та серйозних причин – впродовж мінімум двадцяти чотирьох годин.

Швеція – по можливості, заявки мають бути отримані не пізніше, ніж за 1 тиждень перед проведенням зібрання або заходу.

Велика Британія – не пізніше, ніж за 6 днів перед проведенням процесії.

США – відсутній закон, проте існує Перша поправка до Закону про зібрання (2004), за якою заявка має бути подана не пізніше, ніж за 10 днів до дати проведення зібрання, виходячи з міркувань громадської безпеки.

Польща – не пізніше, ніж за 3, та не раніше, ніж за 30 днів до запланованої дати проведення зібрання.

Словенія – не пізніше, ніж за 3 дні перед датою проведення зібрання, а організатор заходу – не пізніше 5 днів перед проведенням заходу.

Бельгія – Закон про громадську безпеку: не пізніше, ніж за 10 днів перед датою проведення.

Нідерланди – за 24 години; місцева влада в Алмело – за 48 годин; у Гаазі – за 4 дні.

Навіщо повідомляти про мирне зібрання?

У більшості країн, законодавство яких було досліджене, повідомлення має бути надане за три чи більше днів. Для чого це потрібно?

- Аби представники влади могли підготувати належний захист та гарантувати безпеку учасникам ходи, мітингу тощо.

- Повідомити організаторів, що в цей день інша організація проводить мітинг на тому ж місці і раніше написала про це повідомлення.

- При потребі – оскаржити в суді проведення зібрання. Проте в законах чітко вказано, за яких підстав це можна зробити.

Кому більше потрібен закон?

Звісно, встановлення правил, викладених в законі, накладає певні обов'язки на державу. І їх потрібно буде виконувати. Суди не зможуть розглядати справи про заборону мирних зібрань, користуючись застарілим нормативним актом часів СРСР, та отримають чіткі підстави, без яких заборона неможлива. А місцевій владі доведеться організовувати охорону учасників акцій і нести відповідальність при порушенні зобов'язань. Як це робиться в багатьох європейських країнах.

То чи потрібен спеціальний закон про мирні зібрання? Звісно. І, першою чергою, активним громадянам, які зацікавлені, аби безперешкодно реалізувати своє право бути почутими. Чи готова влада взяти на себе такі обов'язки? Це ми зможемо дізнатись у найближчому майбутньому.

Що маємо зараз?

Наразі в українському парламенті є два законопроекти, які покликані врегулювати питання мирних зібрань: проект Закону про гарантії свободи мирних зібрань № 3587 та проект Закону про гарантії свободи мирних зібрань в Україні № 3587-1.

Суттєвою відмінністю цих законопроектів є те, що в № 3587-1 передбачено, що організатори повідомляють владу лише у випадку, якщо вони хочуть її повідомити, і водночас не несуть жодної відповідальності за те, що сталося на заході. В іншому ж документі передбачено обов'язкове сповіщення про захід не пізніше, як за 48 годин до його початку.

Поки що не відомо, коли парламент вирішить їх розглянути і чи нарешті зважиться перевести свободу мирних зборів у правове поле. Проте активісти обіцяють цьому посприяти вже найближчим часом.

ПЕРШІ 100 ДНІВ У ВЛАДІ

Їм набридло постійно тиснути на владу, і вони вирішили самі стати владою, щоб змінити свої міста на краще. Журналісти «Громадянського суспільства» поспілкувались з трьома громадськими активістами, які на минулих місцевих виборах ухвалили рішення йти в політику і отримали владу.

Чому вони ухвалили це рішення, що вже встигли зробити і які плани на майбутнє? Про це і піде мова далі.

Аліна ДЯЧЕНКО, журналістка, була головним редактором Інтернет-видання «Маєш право знати» та активісткою ГО «Прозоре суспільство», активістка ініціативи «Нові Бровари». На місцевих виборах 2015 року балотувалась до Броварської міськради як перший номер виборчого списку партії «Дем-Альянс». Партія набрала 8,6 % голосів, що дало 4 депутатських мандати.

ність та балотувались. Це було б складно робити, якби я сама не стала кандидатом. Найголовніший наш аргумент, який реально спрацював – поки порядні люди будуть остеронь від політики, вона не зміниться і місця у міській раді знову отримають корупціонери. Тому люди погоджувались балотуватись. Змінити владу зсередини більше шансів.

Що вдалося зробити за цей час?

Ми вже понад 3 місяці є депутатами міської ради Броварів. За цей час вдалося зробити «маленьку революцію» всередині – ми запустили проект «Відеопрозорість» та робимо прямі трансляції всіх сесій і засідань. Завдяки цьому броварчани можуть спостерігати за роботою влади практично в режимі онлайн. Також ми запровадили інструмент онлайн-петицій, завдяки якому новообрані депутати визначають пріоритети своєї діяльності, дізнаючись про найнагальніші проблеми міста від самих громадян. А найголовніше наше досягнення, на мою думку, те, що ми робимо роботу влади прозорою та зрозумілою для людей. Ми постійно інформуємо, що відбувається, хто з ким про що домовляється, роз'яснюємо по максимуму всі наші кроки, бо переконані, що політика має бути максимально публічною. Ми щомісяця звітуємо про зроблене нашою командою, і цю практику підхопили й інші фракції та

Чому Ви ухвалили для себе рішення йти в політику?

Ми 5 років як активісти відстоювали права громади: право знати, які рішення ухвалює міська рада, бути присутнім на сесіях, проводити відеозапис засідань, знати, коли і де засідатимуть бюджетна та земельна комісії. Коли інформація стала доступною, ми взялись за активний громадський контроль. Однак наші звернення та скарги переважно ігнорували, міська рада продовжувала ухвалювати рішення, які не відповідали інтересам громади. З наближенням виборів стало зрозуміло, що до влади знову йдуть ті самі люди, які там завжди були. Нових, активних, свідомих броварчан доводилось вмовляти і переконувати, щоб вони теж взяли на себе відповідаль-

навіть міський голова, який за попередні 5 років не звітував узагалі.

Ваші плани на 2016 рік?

Щодо планів на майбутнє, то маю зізнатись, що змінювати владу зсередини виявилось набагато складніше, ніж ми думали. Стара корумпована система чинить шалений опір, міський голова намагається залишити всі старі кадри на місцях, попри те, що працюють вони вкрай неефективно. Боротьба за навіть найменші зміни забирає надто багато сил та енергії, які ми планували витратити на запровадження цікавих проєктів та ініціатив. Ми планували розробити спільно з

активною громадою та урбаністами нову Концепцію центрального міського парку – шляхом проведення фокус-груп та обговорень, а натомість мер за добу без жодного обговорення виніс свій власний проєкт капремонту парку і депутати його затвердили. Також ми ініціювали розробку Програми розвитку велоінфраструктури міста Бровари, залучили фахівців, а чиновники не врахували жодної нашої пропозиції. Так не має бути, влада має вивчати думку людей, залучати громадян до розробки рішень, і ми плануємо проводити цілу низку громадських обговорень, роз'яснювальну роботу, максимально інформувати жителів про плани міської ради.

Руслан РОХОВ, помічник міського голови Миколаєва.

Голова правління громадської організації «Агенція з питань стратегічних комунікацій та розвитку «Спільні зусилля», засновник Школи мерів. Пішов в політику, коли в Миколаєві, що здавна вважався далеким від проєвропейського курсу, несподівано мером став Олександр Сенкевич – кандидат від «Самопоміч». Він переміг фаворита перегонів – представника «Опозиційного блоку» Ігоря Дятлова зі значним відривом: 54,9% проти 43,2% голосів виборців.

Після Революції я балотувався самовисуванцем у Верховну Раду, але набравши близько півтори тисячі голосів – не переміг, тому продовжив громадську діяльність.

Зрозумівши, що один в політиці не воїн, почав думати, як сформувати команду ідейних однодумців, які розвиватимуть країну разом зі мною. Вирішив, що єдиним реальним інструментом для цього є освіта. Так народилася ідея створення Школи мерів – інноваційної програми комплексної підготовки міських голів до управління містами в умовах децентралізації. Перша пілотна школа відбувалася з червня по вересень 2015 року. З 13 команд, які навчалися у Школі, три перемогло на місцевих виборах: в Боярці, Житомирі та Миколаєві.

Що вдалося зробити за цей час?

Лідер Миколаївської команди покликав мене допомогти йому розвивати місто. Так я почав жити на два міста: Київ – Миколаїв. У Києві живе моя сім'я і розвивається Школа мерів. До слова, нещодавно стартував черговий набір на навчання в Школі. Деталі можна дізнатися на офіційній сторінці в ФБ. У Миколаєві ж я в статусі по-

Чому Ви ухвалили для себе рішення йти в політику?

Я був близько 10 років у громадському секторі. За цей час я випробував дуже багато точок прикладання зусиль, через які намагався робити позитивні зміни в країні. Як це часто буває у громадських діячів, результати були всупереч діяльності влади, а не завдяки. Проаналізувавши перспективи змін в країні за умови тих темпів, які було досі, я збагнув, що можу і не дожити до того моменту, коли побачу видимі зміни. І мене це не влаштувало. Я вирішив, що потрібно змінювати тих, хто не хоче змінювати країну. Тому жодні системні протести, зокрема й Революція гідності, не проходили без моєї активної участі.

місника міського голови допомагаю здійснювати муніципальні реформи та розвивати місто.

Станом на зараз залучені перші гранти. Один з них дав Канадський фонд локальних ініціатив, в рамках нього ми створили Агенцію розвитку Миколаєва та розробили проект стратегії розвитку міста. Наразі підготовлено проект реформування структури виконавчого комітету Миколаївської міської ради.

Ваші плани на 2016 рік?

Цьогоріч плануємо: завершити план реалізації стратегії розвитку міста; запустити перші інфраструктурні проекти; почати роботу над розробкою стратегії просторового розвитку міста; підготувати пакет програм, які відповідатимуть стратегії розвитку міста, і на на-

ступний рік замінити ними всі чинні програми; плануємо розпочати реформу комунальних підприємств, впровадивши інститут наглядових рад, і так далі.

Це якщо говорити про Миколаїв.

Якщо говорити про загальні політичні процеси, то моя головна мета – це розвиток Школи мерів як інституції, яка продукуватиме нову політичну еліту, що буде здатна змінювати систему.

Якщо будуть цього року парламентські вибори, то швидше за все візьму в них участь. У випадку перемоги працюватиму в комітеті державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування, концентруючи і надалі свою увагу на місцевому та регіональному розвитку, створенні соціальних ліфтів та інституційному розвитку країни.

Дмитро ТКАЧУК, віце-мер Житомира.

Громадський активіст, займався темою місцевого транспорту. На останніх місцевих виборах балотувався в депутати міської ради від «Блоку Петра Порошенка». Після перемоги на виборах був призначений одним із трьох віце-мерів міста Житомира.

Чому Ви ухвалили для себе рішення йти в політику?

У політику вирішив піти не одразу. Спочатку була громадська діяльність. Окремі локальні проекти і спроби вирішити ту чи іншу проблему. З часом прийшло усвідомлення необхідності пошуку додаткових інструментів для того, щоб впливати на ситуацію. Громадські активісти можуть здебільшого лише стимулювати, а от політики та представники органів влади вже ухвалюють рішення. Власне в ході такої еволюції і було зроблено вибір.

Що вдалося зробити за цей час? Ваші плани на 2016 рік?

Уже будучи політичним діячем, набір інструментів дещо розширив, також змінилось і коло контактів й рівень комунікації, зокрема сприйняття нашої команди вже не просто як тих, хто лише хоче, а й як таких, які готові створювати і займатись вирішенням проблем. Політичний досвід почався з 2012 року. Так з 2014 став членом виконавчого комітету, а в 2015 депутатом на 2 тижні :), бо далі склав повноваження після затвердження заступником міського голови.

Як член виконкому отримав більше доступу до інформації та безпосереднього ухвалення рішень. Для громадських діячів саме доступ до інформації та можливість вплинути на рішення є ключовими. Для тих, хто має своїх представників, ця завіса відкривається і дає можливість діяти.

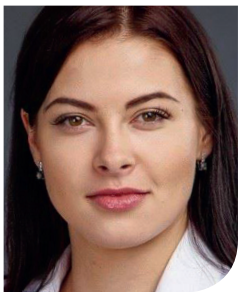
За півтора роки став автором найбільшої кількості проектів рішень, ініційованих членами виконкому того скликання. Зокрема відкриття матеріалів Генплану, відмови від так званих депутатських коштів (коштів на реалізацію депутатських повноважень), маркування товарів російського походження, що реалізуються на території міста та інше. Зараз моїм профілем є питання транспорту. За три місяці на посаді намагався налагодити новий підхід до роботи та виконання своїх функцій підшефним управлінням та комунальними підприємствами, розробили нову цільову програму – Розвитку транспорту та публічного середовища в м. Житомир. То ж тепер працюватимемо над її реалізацією.

Розмовляла журналістка «Громадянського суспільства» Христина Морозова.

Е-ПЕТИЦІЯ – КРОК ДО ДІАЛОГУ МІЖ ВЛАДОЮ І ГРОМАДЯНАМИ.

Як електронна демократія змінює українські міста

Електронні петиції як інструмент взаємодії суспільства та влади існує більше, ніж у 70 країнах. Головна мета е-петицій – привернути увагу влади та громади до проблем у будь-якій сфері суспільного життя, політики, економіки чи проблем муніципального рівня.

Ольга Гвоздік,
журналістка
«Громадянського
суспільства»

Під час Революції гідності українці активно створювали та підписували петиції на сайті Президента США. Декілька петицій набрали більше 100 000 підписів та потрапили на розгляд керівництва Сполучених Штатів Америки.

Уже в липні минулого року громадяни України отримали можливість подавати електронні петиції і до керівництва власної держави. Саме тоді Президент Петро Порошенко підписав Закон «Про звернення громадян» у новій редакції. Сервіс подачі електронних звернень спричинив неабиякий резонанс серед населення. Уже через 10 днів після відкриття платформи е-петицій на сайті Президента заступник Глави Адміністрації Президента Дмитро Шимків звітував про майже 4000 зареєстрованих петицій.

Одночасно платформи для реєстрації електронних петицій запрацювали в містах України. Для того, щоб місцева влада розглянула електронні звернення від громадян, петицію має підтримати відповідна кількість населення, яку визначає статут територіальної громади. Проте за умови, що населений пункт до 1 тисячі жителів має межу не меншу, ніж 50 підписів для розгляду петиції владою, від 500 тис. до 1 млн. жителів – 5000 підписів, по-

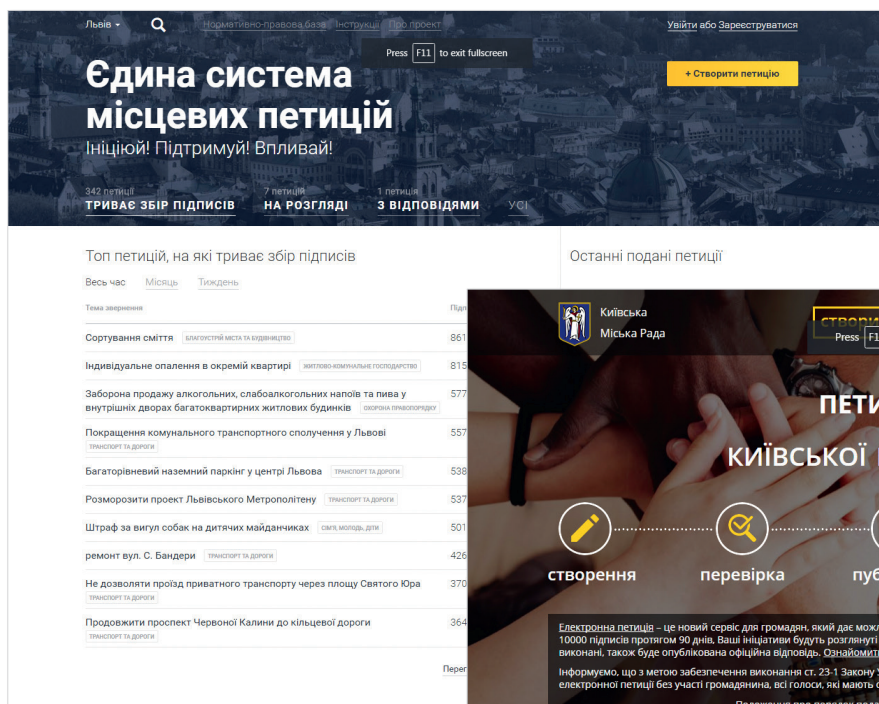
над 1 млн. жителів – 10000 підписів.

На сьогодні електронні петиції запрацювали більше, ніж у 50-ти містах, та навіть у двох селищних радах Волинської та Чернігівської областей. Регіонами-аутсайдерами в питанні електронної демократії залишаються Закарпатська, Одеська та Херсонська області. Зокрема в Одесі зараз розглядають два проекти рішень – від громадськості та від місцевих депутатів. Проект від влади передбачає, що петиції має розглядати міський голова, тоді як громадськість відстоює розгляд петицій міськрадою.

Не квапляться з електронними петиціями і Черкаська та Кіровоградська міські ради, попри те, що в інших містах цих областей вже запрацювали е-петиції.

Не міською радою єдиною

Поки органи міської влади буксують прийняття рішень щодо запровадження подачі електронних петицій, ініціативу беруть на себе місцеві громадські об'єднання та політичні партії. У Чернігові та Броварах місцеві осередки партії «ДемАльянс» запустили власні сервіси петицій, які потім подають як звернення від депутата місцевої ради відповідно до Закону України «Про місцеве самовря-

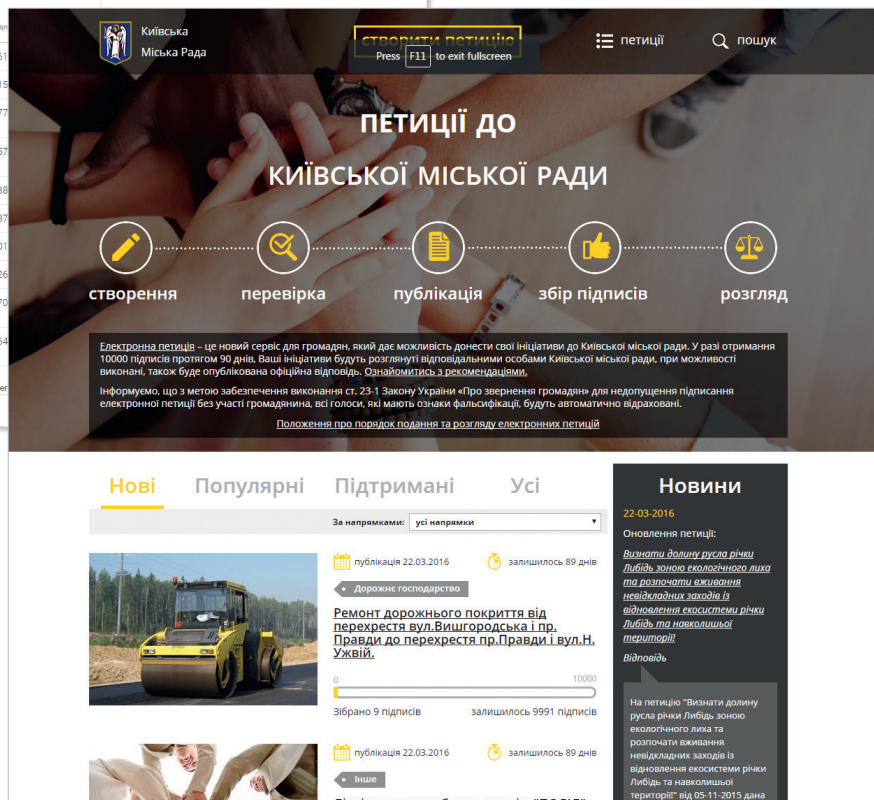

дування в Україні» та Закону України «Про статус депутатів місцевих рад».

Що ж до нового закону, то збирати підписи й передавати їх місцевим органам влади можуть і громадські організації. Обов'язку створювати офіційний сайт (веб-сервіс), зокрема на місцевому рівні, немає. Для економії бюджетних коштів і часу у місцевих рад є можливість віддати сервіс е-петиції на аутсорсинг громадським організаціям і приймати від них підписи. Свою допомогу у запровадженні електронних звернень надає Фонд Східна Європа у партнерстві з Державним агентством з питань електронного врядування, запустивши електронну систему для подання місцевих петицій e-dem.in.ua. Після прийняття місцевою владою рішення про запуск електронних петицій портал на безкоштовній основі надав відповідний майданчик для реєстрації петицій від громадян та збору підписів.

Е-петиція – своєрідний зріз громадської думки

Першим містом, де запрацював портал електронних петицій, став Київ. А одні з перших петицій, що набрали 10000 підписів, стосува-

лися недопущення знищення історичних архітектурних пам'яток та запровадження нічних маршрутів по місту. Серед топ-петицій, підтриманих киянами, є знакові теми для столиці: МАФи та заборона торгівлі у підземних переходах, зменшення кількості зовнішньої реклами, безбар'єрний Київ, вимога повернути землю Скверу Небесної сотні, природний парк замість забудови. Окрім того кияни підтримали петиції щодо захисту тварин. Привернуло увагу столичних мешканців і релігійне питання. Кияни активно підтримали петицію «За проведення збору підписів громади міста Київ щодо переведення Києво-Печерської лаври з Московського у Київський патріархат», проте Московський патріархат відреагував на цю петицію та зареєстрував

ще дві з вимогою недопущення передачі церкви під інший патріархат. Усі дуже швидко набрали необхідні для розгляду 10 тисяч підписів. Хоча порушене у петиціях питання не належить до компетенції Київської міської ради.

Першість серед міст, в яких ак-

тивно користуються сервісом електронних петицій, посідає місцева влада Вінниці, оскільки відповідає на всі електронні звернення, навіть якщо вони зібрали 5 підписів при необхідних 350. На момент підготовки матеріалу Вінницька міська рада розглянула і надала відповідь на 170 звернень. Натомість Дніпропетровська міська рада за час існування електронних петицій ще не розглянула жодної. Тож найактивнішим у Дніпропетровській області є м. Дніпродзержинськ, де до розгляду надійшло 10 звернень. Найбільше містян хвилює транспортне питання, 4 петиції стосувалися міського трамваю. На таку активність лише одного міста в області впливає гранична межа підписів, всього 250 та 3 місяці на збір підписів.

Житомирян найбільше хвилює питання зовнішньої реклами, дві петиції набрали найбільшу підтримку серед населення. Проте демонтаж рекламних щитів міська влада не підтримала, як і впорядкування вивісок, спрямувавши заявника в управління містобудування, архітектури та дизайну міського середовища.

Івано-Франківське населення, що теж активно використовує електронну демократію, найбільше хвилює транспортна проблема: петиція «Де 3 грн. за проїзд у маршрутках?» збрала понад граничну межу.

На Полтавщині жителі м. Кременчук найбільше підтримали звернення щодо позбавлення свого мера премії за січень, проте петиція розглянута була у лютому, тобто вже тоді, коли всі кошти були зараховані. Позбавити міського голову премії вимагають і на Рівненщині.

Премодерація петицій

Попри те, що законом України передбачені вимоги до змісту петиції, обмеження стосується ініціатив щодо закликів до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганди війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, закликів до вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини. Але якщо ви забажаєте зареєструвати петицію проти призначення чиновника, то таку петицію не всі державні органи можуть прийняти, навіть попри те, що електронні петиції не обов'язкові до виконання, а є лише інструментом висловлення позиції громадян щодо питання, яке їх хвилює.

Так, у столиці нещодавно громадські активісти намагалися зареєструвати петицію проти призначення Олексія Кривопишина радником Київського міського голови. Останній був звільнений з попередньої посади керівника в Південно-Західній заліз-

ниці після низки корупційних скандалів. Проте міська влада оцінила цю петицію як посягання на права і свободи людини й відмовила в реєстрації. На противагу цьому в м. Івано-Франківськ петиція щодо звільнення начальника управління освіти Наталії Микули за постійні побори з

публічно звертаються з актуальними проблемами до влади, а останні мають обов'язково давати відповіді по суті, а не формальні «відписки». Для запровадження електронних петицій у своєму населеному пункті місцевим радам достатньо ухвалити відповідне

ТОП-5 ПЕТИЦІЙ*

Спільні проблеми для більшості міст

Муніципальний транспорт (нічний транспорт, впровадження нових маршрутів, розвиток муніципального транспорту, зниження ціни);

Проблема з безпритульними тваринами (будівництво муніципального притулку, дофінансування);

Екологія (переробка сміття, сортування);

Перейменування вулиць, парків, зупинок, повернення історичних назв частинам міста;

Зовнішня реклама та МАФи.

*саме ці петиції набрали найбільше підписів згідно з установленими граничними показниками, були розглянуті чи передані на розгляд міській владі.

батьків у школах і садках була оприлюднена, зокрема збрала достатньо підписів для розгляду міською радою. Відповідно до розпорядження міського голови Наталія Микула була попереджена про звільнення, хоча й за статтею про скорочення штату – п. 1 ст. 40 КЗпП України. Намагалися звільнити чиновників за допомогою інструменту електронних петицій і в Сумській області. Проте петицію з вимогою звільнити судимого директора КП «Ромнитеплосервіс» Юрія Воскресу з посади не підтримала Роменська міськрада.

Імплементація електронних петицій – почути кожного

Популярність електронних петицій полягає в тому, що люди

положення. Допоможе місцевим депутатам відповідне положення, розміщене на сайті Українського незалежного центру політичних досліджень в розділі «Місцева демократія».

Відтак електронна петиція може бути не формальністю, а слугувати безпосередньо для задоволення публічного інтересу громади. Бути індикатором для влади щодо настроїв, тенденцій у суспільстві. За умови правильного використання е-петиція як інструмент зворотного зв'язку між владою та громадою має усі шанси стати успішною. Для цього потрібне об'єднання суспільства навколо важливих питань, своєчасний моніторинг, а від влади – не ігнорувати, а стимулювати електронні звернення.

Які документи необхідні для реєстрації громадських та благодійних організацій?

Відповідь на це запитання допоможе дати ст. 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань».

Для того, щоб зареєструвати громадську або благодійну організацію, потрібно подати такі документи:

- 1** заява про державну реєстрацію створення юридичної особи;
- 2** реєстр громадян, які брали участь в установчих зборах;
- 3** статут організації (пронумерований, прошитий та підписаний);
- 4** відомості про керівні органи;
- 5** заява про включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій – за бажанням.

Для реєстрації **громадського об'єднання** документи необхідно подати до управління юстиції (якщо у місті є райони – то до відповідного районного управління юстиції). Реєстрацію повинні здійснити **протягом 3-х робочих днів**.

Для реєстрації **благодійної організації** документи подають до державного реєстратора (у ЦНАП). Реєстрацію здійснюють **протягом 24-х годин**.

Звертаємо увагу на необхідність приведення статутів організацій у відповідність до законодавства:

до 1 січня 2017 року – відповідно до нового Податкового кодексу;

до 1 січня 2018 року – відповідно до Закону України «Про громадські об'єднання».

Якщо ваша організація була зареєстрована до 1 січня 2013 року, то ви можете безкоштовно провести ваш статут у відповідність (див. п. 4 Прикінцевих і перехідних положень ЗУ «Про громадські об'єднання»).

ЯК НЕ ВТРАТИТИ СТАТУС НЕПРИБУТКОВОСТІ 1 СІЧНЯ 2017 РОКУ?

Ризик:

З 1 січня 2017 року УСІ неприбуткові організації, статuti яких не відповідають пп. 133.4 Податкового кодексу України, можуть втратити статус неприбутковості та почати платити податок на прибуток.

Підстава:

Нова редакція Податкового кодексу України в частині статуту неприбутковості зобов'язує УСІ неприбуткові організації привести свої статuti у відповідність до пп.133.4 Податкового кодексу України (пп. 34 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України).

Що має з'явитися у статуті го та бо до 1 січня 2017:

Для збереження статусу неприбутковості статут кожної ГО має містити такі норми:

1. Заборона розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб;
2. Передача активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зарахування до доходу бюджету у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення);
3. Використання доходів (прибутків) неприбуткової організації виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами.

Статус неприбутковості та підприємницька діяльність ГО і БО:

ГО та БО мають право здійснювати підприємницьку діяльність безпосередньо для забезпечення реалізації мети організації, але не мають права розподіляти прибуток від такої діяльності. ГО та БО, статuti яких передбачають безпосереднє здійснення підприємницької діяльності без розподілу прибутку, мають право на отримання статусу неприбутковості. Статuti таких ГО та БО мають містити норми, наведені вище.

Як привести статут го/бо у відповідність до податкового кодексу:

1. Перевірте, чи ваш статут містить УСІ наведені вище норми; якщо ні – внесіть до статуту потрібні зміни у порядку, передбаченому вашим статутом;
2. Виконайте державну реєстрацію нової редакції статуту. Для цього необхідно подати в управління юстиції за місцем перебування Вашої організації п'ять документів:
 - заяву про державну реєстрацію змін;
 - статут у новій редакції;
 - протокол засідання вищого органу управління (відповідно до статуту) з рішенням про зміни;
 - протокол засідання керівного органу про скликання вищого органу управління;
 - документ про сплату адміністративного збору (410 грн).
3. Подайте до податкової інспекції, де стоїть на обліку ваша організація, заяву за формою 1-РН. Така заява з позначкою «зміни» має бути подана до 31 грудня 2017 року.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Податковий інспектор має отримати нову редакцію статуту вашої організації через Єдиний державний реєстр.

Якщо ви отримали від податкової запит на копію статуту

Ваша податкова інспекція може надіслати Вам запит на копію статуту. Це законно: податкова має здійснити експертизу статутів неприбуткових організацій щодо їх відповідності умовам податкового кодексу. Що має робити в такому випадку ГО та БО?

1. Надати податковій інспекції копію статуту, чинного на момент отримання запиту. Ви НЕ МАЄТЕ змінювати статут, перш ніж надати податковій відповідь на запит.
2. Отримати від податкової інспекції інформацію щодо відповідності Вашого статуту вимогам Податкового кодексу.

Якщо ви отримуєте повідомлення про невідповідність статуту вашої організації вимогам ПКУ:

1. Ви зберігаєте статус неприбутковості щонайменше до 1 січня 2017 року. Повідомлення про невідповідність статуту вимогам ПКУ не тягне за собою автоматичного позбавлення організації статусу неприбутковості.
2. Виконайте дії для приведення статуту вашої організації у відповідність до ПКУ.

За додатковими консультаціями та роз'ясненнями
запрошуємо звертатися на гарячу лінію УНЦПД за номером

(044) 227 54 20.

ДЕПУТАТИ МІСЦЕВИХ РАД БІЛЬШЕ НЕ МОЖУТЬ ПРИХОВУВАТИ СВОЇ РІШЕННЯ

156 тисяч новообраних депутатів місцевих рад отримали набагато більше повноважень ніж їх попередники. І в рамках реформи децентралізації влади повинні отримати ще більше ресурсів та впливу. Це зобов'язує до кращого контролю за їх діями та голосуваннями з боку місцевої громади та активних мешканців міст та сіл. Щоб спростити життя відповідальним громадянам та ускладнити його безвідповідальним місцевим політикам був ухвалений законопроект №2016а, який запровадив поіменні голосування для депутатів місцевих рад України.

Іван Лукеря,
проект USAID
«Громадяни в дії»

23 лютого 2016 року наступила нова ера місцевого самоврядування в Україні. Саме цього дня минуло рівно два місяці від публікації Закону про забезпечення поіменних голосувань в органах місцевого самоврядування. Це означає, що закон набув чинності, а місцеві ради повинні запрацювати «по-новому».

Що змінилося у роботі місцевих рад?

Відтепер практично всі голосування депутатів місцевих рад будуть поіменні. Раніше депутатам були доступні три режими голосування: відкрите, поіменне або таємне голосування.

Як це виглядало? Депутати голосували, наприклад, за виділення земельної ділянки, а громадяни не могли дізнатись, хто як проголосував.

Тепер голосування може проводитися тільки у двох режимах: відкрите поіменне голосування із зазначенням позиції кожного депутата або таємне голосування (проте виключно в окремих випадках, наприклад, під час виборів секретаря ради або висловлення недовіри міському голові).

Давайте нагадаємо основні норми закону, які набули чинності, а саме ч. 3 ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»:

1. Рішення місцевої ради приймаються відкритим поіменним голосуванням;

2. Таємні голосування можуть бути виключно з питань, передбачених Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», а саме:

- а) п. 4 ст. 26: обрання на посаду та звільнення з посади секретаря ради;
- б) п. 16 ст. 26: прийняття рішення щодо дострокового припинення повноважень сільського, селищного, міського голови;
- в) п. 1 ст. 43: обрання голови ради, відповідно заступника голови районної ради та першого заступника, заступника голови обласної ради, звільнення їх з посади;
- г) п. 29 ст. 43: прийняття рішення про недовіру голові відповідної місцевої державної адміністрації;
- д) п. 31 ст. 43: внесення до Кабінету

Міністрів України пропозицій щодо голови відповідної місцевої державної адміністрації;

f) ч.1 ст.55: голова районної, обласної, районної у місті (у разі її створення) ради обирається відповідною радою шляхом таємного голосування з числа її депутатів на строк повноважень ради;

3. Результати поіменного голосування підлягають обов'язковому оприлюдненню та наданню за запитом відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації»;

4. Результати поіменного голосування розміщуються на офіційному веб-сайті місцевої ради у день голосування та є невід'ємною частиною протоколу сесії ради.

Для виконання закону місцевим радам необхідно зробити дві речі: привести у відповідність до закону регламент місцевої ради та забезпечити поіменне голосування з кожного питання порядку денного.

I. Щодо приведення у відповідність до Закону регламентів, то для полегшення роботи місцевих рад експерти розробили типові зміни, які необхідно внести.

У розділі регламенту щодо видів та способів голосування внести такі зміни:

Рішення ради приймаються відкритим поіменним голосуванням, окрім випадків, прямо передбачених законом, у яких рішення приймаються таємним голосуванням.

Відкрите поіменне голосування здійснюється:

- за допомогою програмно-технічного комплексу системи електронного голосування з фіксацією результатів голосування, у тому числі з можливим роздрукуванням результатів голосування кожного депутата;

- у разі відсутності технічної можливості голосування за допомогою системи електронного голосування або у разі прийняття

процедурного рішення радою про незастосування при голосуванні цієї системи – шляхом оголошення позиції депутата: в ході голосування головуючий оголошує в алфавітному порядку прізвища депутатів. Депутат, прізвище якого оголошено, заявляє про свою позицію «за», «проти», «утримався», *результати поіменного голосування фіксують.*

Результати поіменного голосування підлягають обов'язковому оприлюдненню, а також наданню за запитом відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації». На офіційному веб-сайті ради розміщують у день голосування і зберігають протягом необмеженого строку всі результати поіменних голосувань. Результати поіменного голосування є невід'ємною частиною протоколу сесії ради.

Таємне голосування проводиться виключно у випадках, прямо передбачених законом, шляхом заповнення бюлетенів та проведення подальшого підрахунку.

У розділі щодо порядку здійснення голосування та прийняття рішення:

Депутат голосує особисто. При голосуванні за допомогою системи («Рада» / «Віче») *депутат* голосує виключно персональною електронною карткою. Забороняється передавати картку для голосування іншим депутатам або голосувати кількома картками.

При голосуванні шляхом оголошення позиції депутата за відсутності технічних умов електронного голосування кожен депутат оголошує власну позицію «за», «проти» або «утримався» особисто.

При таємному голосуванні депутат має право на одержання лише одного бюлетеня для таємного голосування і зобов'язаний не передавати його іншим особам.

II. Щодо фактичного забезпечення поіменного голосування з кожного питання порядку денного, то тут ради можна розділити на два

типи: ради, у яких встановлена електронна система для голосування, та ради, у яких такої системи немає.

Ради, у яких встановлено електронну систему для голосування «Віче» чи «Рада», використовують наявну систему для фіксації персональної поіменної позиції кожного депутата.

Кожен депутат голосує персональною карткою, а результати голосування поіменно висвітлюються на інформаційному табло або екрані у залі засідань.

У день проведення сесії ради або не пізніше наступного дня (у випадку, якщо пленарне засідання тривало до закінчення робочого дня) профільний відділ місцевої ради забезпечує оприлюднення результатів поіменного голосування на офіційному веб-сайті рад.

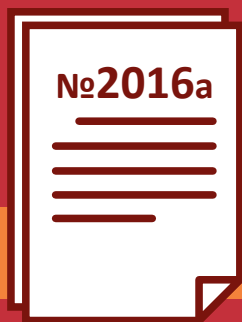
Ради, у яких немає електронної системи для голосування, фіксують персональну поіменну позицію кожного депутата на окремих аркушах або електронних таблицях.

У такому випадку голосування відбувається шляхом оголошення позиції депутата: в ході голосування головуючий оголошує в алфавітному порядку прізвища депутатів. Депутат, прізвище якого оголошено, заявляє про свою позицію «за», «проти», «утримався». Результати поіменного голосування фіксують на окремих аркушах, які йдуть як додатки до протоколу пленарного засідання.

Зафіксовані на окремих аркушах результати поіменного голосування оприлюднюють на офіційному веб-сайті рад.

Підсумовуючи, зазначимо, що незалежно від того, чи встановлена електронна система для голосування, чи такої системи немає, ради повинні забезпечити виконання Закону щодо відкритих поіменних голосувань.

Після кожного пленарного засідання на офіційному веб-сайті ради з кожного питання порядку денного громадяни повинні мати можливість переглянути як таблицю.

ЗАКОНОПРОЕКТ «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО СТАТТІ 59
ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ
В УКРАЇНІ» (ЩОДО ПОІМЕННИХ ГОЛОСУВАНЬ)».

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ №2016А

ГРОМАДЯНИ МАЮТЬ ПРАВО ЗНАТИ, ЯК ГОЛОСУЮТЬ ЇХНІ ОБРАНЦІ.

На практиці виборці позбавлені можливості отримати інформацію про:

- проекти рішення, які підтримують місцеві депутати
- як обраний депутат голосує на засіданні місцевої ради

ЧОМУ ТАК ВІДБУВАЄТЬСЯ?

Теорія: законодавством передбачено, що інформація про голосування депутатів місцевих рад є відкритою

Практика: у більшості рад голосування формально відкриті, але підсумки голосувань конкретного депутата не фіксуються і не зберігаються

ПРОБЛЕМУ ВИРІШУЄ ЗАКОНОПРОЕКТ №2016А, ЯКИЙ ЗАПРОВАДЖУЄ ТАКІ НОВАЦІЇ:

- поіменними стануть усі голосування в місцевих радах, окрім тих, які є таємними за законодавством
- результати оприлюднюватимуться в день голосування, у т.ч. на веб-сайті
- результати безстроково зберігатимуться у відкритому доступі, а також надаватимуться за інформаційними запитами
- поіменні результати голосувань стануть частиною протоколів сесій

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОІМЕННИХ ГОЛОСУВАНЬ ДАСТЬ ГРОМАДЯНАМ МОЖЛИВІСТЬ:

- контролювати діяльність своїх депутатів
- розуміти, хто стоїть за прийняттям рішень
- зменшити корупцію
- вимагати від депутатів звіту за свої голосування
- усвідомлено голосувати на виборах

12 РІШЕНЬ ДЛЯ МІСЦЕВОЇ РАДИ, або як зробити своє місто європейським

Експерти Українського незалежного центру політичних досліджень спільно з Інститутом політичної освіти запропонували новий шлях змін для місцевого самоврядування. Вони розробили пакет документів, які потрібно ухвалити місцевій раді, щоб зробити своє місто європейським у питаннях прозорості, відкритості та підзвітності місцевої влади.

Галина Мешко,
журналістка
«Громадянського
суспільства».

Пакет містить 12 ефективних рішень. Їх вже запустили у таких містах, як Запоріжжя, Івано-Франківськ, Львів та Чернівці. До першого базового пакету увійшли наступні документи:

Регламент місцевої ради – передбачає відкритість засідань ради для громадян, окрім випадків, передбачених законами України. Гласність забезпечуватиметься шляхом фото- і кінозйомки, відео-, звукозапису, а також онлайн-трансляціями в мережі. Активно функціонуватиме сайт з планами роботи ради, а також звітами представників.

- Положення про постійні депутатські комісії місцевої ради – аналогічно передбачає відкритість засідань та висвітлення діяльності на сайті. Комісії матимуть змогу діяти як за дорученням ради, так і з власної ініціативи;

- Положення про помічника-консультанта депутата місцевої ради описує права та обов'язки службовця.

- Положення про місцеві ініціативи детермінує ініціативну групу як осіб, що пропонують готовий проект вирішення проблеми. Усі ініціативи, загальні збори та громадські слухання будуть заносити у спеціальну книгу реєстрації.

- Типовий порядок інформування про діяльність комунальних підприємств гарантує своєчасне, систематичне і всебічне висвітлення діяльності комунальних підприємств, повідомлення про послуги та тарифи на них, фінансову та гос-

подарську діяльність;

- Положення про електронні петиції дозволить кожному розмістити електронне звернення на веб-сторінці для голосування громадян, яке за умови набрання необхідної кількості голосів є обов'язковим до розгляду на найближчому засіданні виконавчого органу місцевого самоврядування;

- Положення про громадські слухання встановлюватиме порядок ініціювання, підготовки та проведення громадських слухань, а також гарантуватиме урахування їхніх результатів органами місцевого самоврядування;

- Типові зміни до статуту територіальної громади включають стратегічний план розвитку міста та основні засади здійснення місцевого самоврядування;

- Порядок звітування голови громади, виконавчих органів, постійних комісій та депутатів місцевої ради сприятиме громадському контролю за діяльністю депутатів і посадових осіб.

- Положення про консультації з громадськістю дозволить участь членів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення;

- Положення про порядок сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування даватиме можливість оцінити громадським радам діяльність посадовців.

НОВІ РАДИ – ЕФЕКТИВНІ РІШЕННЯ

Першочергові
нормативно-правові
акти для ефективної
роботи місцевих рад

1 ДЛЯ НАЛАГОДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ МІСЦЕВОЇ РАДИ

а

Регламент
місцевої ради

в

Типові зміни до регламенту
виконавчого комітету
місцевої ради

б

Положення про постійні
депутатські комісії
місцевої ради

г

Положення про
помічника-консультанта
депутата місцевої ради

2 ДЛЯ НАЛАГОДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СПІВПРАЦІ МІСЦЕВОЇ РАДИ З ГРОМАДОЮ

а

Положення про місцеві
ініціативи

в

Положення про
електронні петиції

б

Положення про громадські
слухання

г

Положення про консультації
з громадськістю

д

Типові зміни до статуту
територіальної громади

ж

Положення про порядок
сприяння проведенню
громадської експертизи

3 ДЛЯ НАЛАГОДЖЕННЯ ВІДКРИТОЇ РОБОТИ МІСЦЕВОЇ РАДИ

а

Порядок звітування голови
громади, виконавчих
органів, постійних комісій
та депутатів місцевої ради

в

Типовий порядок
інформування про
діяльність комунальних
підприємств

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

Солонтай
Олександр

керівник програми
практичної політики
Інституту політичної освіти

Лукеря
Іван

експерт Українського
незалежного центру
політичних досліджень

Случик
Тарас

експерт Інституту
політичної освіти

Осіпов
Андрій

експерт Інституту
політичної освіти

Вашук-Огданська
Оксана

експерт Українського
незалежного центру
політичних досліджень

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ

СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ НА 2016-2020 РОКИ

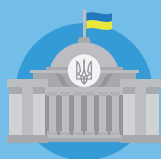
ЩО ПЕРЕДБАЧЕНО?

Спрощення процедури реєстрації та отримання статусу неприбутковості для громадських формувань

Фінансова підтримка громадських організацій на кошти державного та місцевих бюджетів: прозорі конкурси проектів, гранти на інституційний розвиток.

Гарантувати на рівні Закону: захист права на мирні зібрання, місцеві референдуми, консультації з громадськістю, загальні збори громадян, статuti громад з обов'язковою наявністю інструментів місцевої демократії.

Зменшення податкового навантаження на громадські та благодійні організації.
Скасування податку на смс-благодійство.

Запровадження соціального замовлення(соціальні послуги) та покращення умов для соціального підприємництва.

ЩО ДАЛІ?

НАЦІОНАЛЬНИЙ РІВЕНЬ

Створення Координаційної ради сприяння розвитку громадянського суспільства

Розробка та затвердження щорічного Урядового плану заходів.

МІСЦЕВИЙ РІВЕНЬ

Створення координаційних рад розвитку громадянського суспільства при обласних адміністраціях

Розробка регіональних програм сприяння розвитку громадянського суспільства та річного плану заходів

БАЖАЄТЕ ПРИЄДНАТИСЬ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ?

Київ, вул. Софіївська 18, оф. 2

(044) 227-54-20

citizensinactionUA

Повний текст стратегії можна переглянути на сайті Президента України: Указ №68/2016 «Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні».